

A

abțâgui (a)	1. a lovi; 2. a (se) îmbăta
abțâguit	beat
abúc	păr mare
abucos	(despre cineva) cu părul mare
ac cu boată	bold
ac șpenal	ac cu siguranță
aceiá (a)	a îmbrăca
acon'	ac mare de cusut
acou	butoi de mărime mijlocie
a acupi	a prinde (la înghesuială)
adut	atu la jocul de cărți
ai	usturoi
ájimi	un fel de ceapă cu mai mulți bulbi
alăuzât	senil
alb'el'e	1. scrobeală, 2. pudră albă
albic	pește, crap mic
álbie	vană
alcum	altfel
aluvat	aluat
amânat	1. târziu; 2. întârziat
amoi	la muiat
ampren	rântaș
anglandăr'	derbedeu
anina (a să)	1. a se urca; 2. a se agăta
anjur	tiv dublu
anțart	acum doi ani
apipia (a)	a pipăi
apotecăr	farmacie
apăticăr	farmacist
arâng	1. clopot; 2. hering
arbait	lucru, slujbă
arcie	hârtie
ariuș	măr sălbatic care se coace vara
armig	armăsar
arnol	agrafă pentru păr
arșou	hârleț
asnuit	folositor, a te folosi de ceva
astruca (a)	a acoperi
aștoc	masă de lemn, de lucru
ațică	pânză deasă
aud!	poftim!
auf!	comandă la cai pentru ridicarea piciorului
aușlag	vitrină

B

b'eda	naiba
babă	piesă la războiul de țesut servind la blocarea sulului, de formă ovală cu multe găuri
bandă	fanfară
baș	chiar
băcsama	probabil
băcui	1. cineva care stă la pădure, 2. locuitor din Craina
bădîn'	putină din lemn pentru fabricarea untului
băgic	fontă
băgrin	salcâm
băia (a)	a mângâia
băjiucuri (a)	a batjocori
băl	alb
bălăcărit (a)	a batjocori
băltăși (a)	a fi ocupat cu ceva important
bărăbar	la fel
bărăbări (a)	a nivela
bărbos	pământul din coajă de lemn întrebuințat pentru adunatul urdei
băschie	cui mare, piron
bășca	separat
băuță	cremene
bât	băț
bătaie	război
beceag	bolnav
belfăr	persoană care trăiește bine și nu face nimic
beli (a)	a jupui
beligon'	mușcată
beregheată	laringe
biburină	bibilică
bic	taur
biert	birt
bighei	șanțuleț făcut după ploaie
bină	scenă
bișait	bilet, act
blagă	bunătate
blau (a face)	a nu face nimic, un fel de grevă
blândă	ridicătură pe piele după o înțepătură
blezgoia (a să)	a se mira cu ochii mari deschiși
boactăr	funcționar
boala ră!	înjurătura cea mai gravă
boată	par, băță
boază	unsoare pentru animale și trăsuri
boboanță	bomboană
boboloș	rotund, rotofei (în special despre copii)
bocal	cană mare
boci (a să)	stare a oilor la căldură mare

bogicăi (a)	a controla prin colțuri ascunse
boi (a)	1. a mânji; 2. a vopsi
boiele	vopsele
bolări (a)	a ocără
bolgi (a)	1. a înțepa; 2. a nu lăsa în pace
bondreț	viermi
borâșcăi (a)	a răsfirea (fânul)
borîndău	mâncare cu sânge de porc
borugă	apă ce se pierde dintr-un canal
boscorogi (a)	a bodogăni, a spune multe
botoșî (a)	a da peste nas, a jigni
boțoc	pește cu capul mare
box	varietate de piele tăbăcită în mod special
bravă	broasca de la ușă
brăbece	vrabie
brâgl'e	piesă de la războiul de țesut, în care se prinde spata
brăsir'e	brâu îngust purtat de femei
brășinar'	sfoară cu care se leagă izmenele
brătălui (a)	a se ocupa de ceva
breană	mreană
breaz	bălțat
brentă	coș din lamele de alun ce se poartă în spate
brezî (a să)	a se lovi, a-și face o rană
briptă	briceag
broancă	contrabas
brucă	țepușă
brudăr	ortac, tovarăș
brusă	șisturi pietrificate din care se făceau râșnițe, cruci
bruscan	mușcată, brusture
bruși (a)	1. a înțepa, 2. a deranja
bubă	rană mică (în special în limbajul copiilor)
bubon'	furuncul
bucliuc	gunoi de grajd, bălegar
bucta (a)	a pierde un examen, a repeta anul școlar
bufen'	olteni stabiliți în sudul Banatului
buțelar'	portofel
buiege	buruiiană
buj'ac	loc cu buruieni
bulvan	trunchi de copac pregătit pentru a fi tăiat în scânduri, buștean
bumb	1. nasture; 2. pastilă
bunar'	fântână, puț
buraică	ceață ridicată după ploaie
burăl'e	spermă
burdon'	tobă (de porc)
burduș	burduf, sac făcut din piele

burece	ciuperci ce cresc pe copaci
bușălea (d-a)	târâș
butfar'	carnețel
butoarcă	scorbură
buzumeni (a să)	a se zăpăci

C

cacică	joc de copii
can-așa	în glumă
cantă	găleată
canură	fir subțire tors din lână moale
capu-vacului	capul veacului, sfârșit
carce	1. scrisoare; 2. carte de joc
carne pocăluită	șnițel
carliță	copaie
cauc	polonic
căfană	cafenea
căl'eșă	jucărie sub forma unei sănii făcută din nuiiele
călais	cositor
călăisî (a)	a cositori
călbază	1. boală de oi; 2. plantă parazită ce distruge trifoiul
căldare	vas mare din aramă
călpac	capac la cazanul de fiert țuică
căcâi (a să)	a lungi vorba, a se bâlbâi
cân'	ciung
cân'e	câine
căneală	funingine
căni (a se)	a se murdări cu funingine
cânta (a să)	a boci
căpară	arvună
căpârî (a)	a arvuni
căpiță	botniță pentru animale mari
căput	palton țărănesc din postav
cărân'e	hrană pentru pui făcută din făină de porumb
cârj'e	baston
cârlj'ăl	toporaș
cârpă	1. batic; 2. zdreanță
cârș'e	stâncă golașă
cârșe	stâncă golașă
cărunți (a)	a încărunți
căsap	măcelar
cășchet	chipiu
cășuna (a)	a avea o idee fixă
câta	puțin
căta (a)	a privi (folosit de țigani din zonă)
cătană	ostaș

cătauă	cătea
căuta (a)	a privi la cineva
căzănar'	proprietarul cazanului
căzăniță	locul unde se ține cazanul
cârni (a)	a schimba direcția de mers
cecuș	pungă de hârtie sub formă conică
ceică	mătușă
ceșălă	servietă mare, geantă
chef	poftă
chel	varză creață
chelărap	gulie
cheptori	încheietori pentru nasturi
ches	pungă din țesătură
cheț	as (la jocul de cărți)
chică	păr bogat
chici (a)	a aranja
chifel	corn din pâine
chingie	ora trei după-masă
chisăliță	pecmez subțire
chîși	șold
chită	ciorchine, buchet
chițale	ațele de la opreg
cic	1. coadă de păr la fete; 2. cioc de pasăre
cicar'	tufă de mărăcini
cicni (a)	a tihni
cinăr (om)	tânăr, mire
ciofăi (a)	a plioscăi
cipsă	iarbă filiformă
cipsâie	tavă
cișână	apă adâncă, liniștită
cișlăr	tâmplar
ciuce	suport pentru ceaunul atârnat deasupra vetrii
clan'e	claie
clasă (a se juca în)	șotron
cl'eompăni (a)	a agita apa într-un vas închis
clan'e	claie
clăpăuzât	căzut, atârând în jos
cleaț	stâncă abruptă, prăpastie
clențaică	cârlig la o ușă
cleoambă	piesă în formă de U pentru prinderea cherestelei
cleșcinog	neputincios
clet	încăpere mică
cloanfăr	tinichigiu, lăcătuș
cloșmece	grămadă
cloță	cloșcă
cobăț	termen de comparație pentru unghii mari, uliu mic

cobi (a)	prevesti de rău (a)
cobie	osul din spate la păsări
cocaie	manivelă
cocârțau	mâncare din mămăligă, pecmez/gem, oțet și apă
coceielnic	unul care cotrobăie
coceli (a)	a cotrobăi după ceva
coclau	văgăună
cocor	șuviță de păr cârlionțat
cocostârc	barză
codărișcă	coada de lemn de la bici
codobilaus	colț ascuns (construcție interesantă: a cotrobăi „aus= în afară (ger.)”)
codrean	pădurar
coicăi (a)	a guița
col' eșă	mămăligă
col' eșăr'	făcăleț
colaină	medalie
colăreț	mâncare din făină de grâu fiartă
colopăr	calomfir
cómină	borhot
comot	ham care se pune pe gâtul calului
concar	măcelărie
contruient	conducătorul asociației rânđașilor unei mori
convei	curbă a drumului sau a unei ape
copfl	băiat
cópil	1. bastard 2. lăstar din rădăcina unui pom
copilamă	mulțime de copii
copilon'	1. copil mare; 2. fată cu apucături băiețești
copițal'e	nori mici
coșe	loc cu rădăcini sub apă
coptorât (despre tencuială)	desprinsă de pe zidărie
coptură	puroi
coricove	mere pădurețe
coromâslă	lemn strâmb
cortun	prun altoit
cosor	cuțit cu vârf îndoit
cosoroabă	grindă lungă
costăș	oblic
coșie	căruță
coștren'	iarbă înaltă
cotarcă	ladă ce se pune pe căruță pentru transport pietriș
cotăriță	coș împletit de nuiele
cotrență	șorț purtat de femei în față
cotropi (a)	a cuprinde total
coturi	1. coturi, 2. străzi lăturalnice, 3. impetigo la colțul gurii

coțcă	cub de zahăr
covași	fierar
coverc	plic
crac	picior de munte/deal
crame	jumări
crăcănat	cu picioarele desfăcute
crăcui	partea de sus a piciorului la păsări
crâsnic	țârcovnic
credenț	bufet, dulap de bucătărie
creponată (hârtie)	hârtie pentru pavoazat
crețon'	dar făcut de fini nașilor și moașei copiilor
criglu	cană (vas) cu mâner
criși (a)	a lăsa vorbă cuiva, a îndemna
croșnie	1. legătură de lemne dusă pe spate; 2. funie împletită
crou	scobitură în pământ sau în apă
crudon'	aproape (încă) crud, necopt
crumpel	cartof
crumpel-țucăr	glucoză
cruța (a)	a economisi
cucăi (a)	a sta să adoarmă
cucăr	ocean
cucie	farfurie de lemn cu grâu la praznic (sărbătoare)
cúcie	gresie pentru ascuțit coasa
cucurudz	porumb
cufăr	geamantan
cufureală	diaree
cuglă	bilă
cuibar'	ou menținut în cuib pentru a provoca găinile să facă alte ouă
cuină	bucătărie
cun'	cui
cun'er	cuier
cupi (a)	a încreți
cuptor	mașină de gătit (din cărămidă)
cupturî (a)	1. a puroia; 2. a se desface tencuiala
cur'e (a)	1. a fugi; 2. a curge
cur'elnic	coteț pentru găini, poiată
curastă	colostru
curauă	curea
curișcapece	peste cap
cvintă	dispozitiv cu roți dințate/ cremalieră folosit la ridicarea unor greutateți

D

damf	1. miros greu, 2. locomobilă
dar	logodnă

dăbășca	separat
dăjghinat	neastâmpărat
dăloc	imediat
dâmp	ridicătură de pământ
dărap	bucată
dărâma (frundză) (a)	a tăia crengi pentru hrana vitelor
dârî (a)	a încerca să atingă ceva, a dori
dârjală	coadă la uneltele agricole
dârjală	coadă la uneltele agricole
dârp	murdărie
dârviș	copil neastâmpărat
dârzar	cel care duce dârzele/zestrea fetei
dârză	1. cârpă de șters; 2. zestrea în haine a miresei
dăscumpăra (a să)	a se răscumpăra (la morți)
dăstruca (a)	a descoperi
dăsupra	deasupra
dășăla (a)	a doborî pe cineva din cauza greutateii
dășcunea (a)	a descuia
dăun	tăun
dăval	deranj
deș	1. pahar de o sută grame; 2. lichidul dintr-un pahar de 100 g
dida	formulă de adresare fetelor mai în vârstă
do	1. până la; 2. (prefix) a nu termina o acțiune
doda	1. formulă de adresare fetelor mai în vârstă; 2. a se obișnui
dooni (a)	a fuma
dorângă	bețele rămase după taierea frunzei
dosăgi (a)	a certa
drăgăvei	plantă comestibilă cu frunze late, ștevie
drândă	muzicuță
dric	partea din spate a căruței
drod	sârmă
drugă	1. sucitor; 2. fată grasă (fig.)
duan	tutun
dudă	1. burlan; 2. trompetă
duduron'	bucium
dughean	magazin
dul	1. ridicătură, cută a hainei care deranjează; 2. umflătură
dul'ece	dovleac
dumita	dumneata
dumnecat (în înjurături)	dumnezeu?
dună	plapumă umplută cu pene
dzaică	gaiță
dzală	zea, verigă
dzamă	1. zeamă; 2. ciorbă
dzară	lichidul rămas după obținerea untului

dzăr	lichid rămas la extragerea caşului
dzău	zău

E

econom	proprietar(vechi)
--------	-------------------

F

faiermaur	zid care închide partea laterală a acoperişului
fală	mândrie
farbă	vopsea
faşirt	chiftea
făbulant	care vorbeşte în parabole
făli (a)	1. a suferi; 2. a lipsi; a (se) mândri
fălinca (a să)	a se imbolnăvi
fălincă	1. boală; 2. defect corporal
fălos	mândru de sine
fănină	făină
fărbar	vopsitor
fărboc	bară de tracţiune prinsă pe oiştea trăsurii, de care se prind tritele
făşâu	cumnaţi care țin două surori
fântână	izvor de unde se adună apa într-o groapă mică
fătă	peşte subţire şi foarte sprinten
făta (a)	a naşte
fecea (d-a)	gratis
fedăr	arc
fereang	perdea
fer-flaşă	vas din fier sau aluminiu, bidon
feştăr	silvicultor
fi bună!	te rog!
ficatu ăl alb	plămân
figlă	piesă de lemn de la geam
fineanţ	1. peşte mic cu două linii pe spate; 2. agent financiar
fiolare	partea de jos a jugului la carul cu boi
firiz	ferestrău
fiş'conea (a)	a fluiera
flaşă	sticlă
flaştăr	pavaj cu piatră rotundă de râu
flendăr	vagabond
floare cu două codz	floare de grădină
floran	bălţat
floştomoc	înfăşurat, grămădit anapoda
fluturi	paiete
foale	1. stomac, abdomen; 2. sac făcut din piele de viţel
fodor	cută
foiece	prune uscate de soare

foraibăr	zăvor pentru geamuri
fosnă	scândură groasă
frai	liber
frâmbii	funii împletite cu care se lua leaganul în spate
frân`e	frâie
frecuș	ceartă
frundzî (a)	a înfrunzi
frușciuc	micul dejun
funie	legătură din grâu împletit pentru legat snopii
furchiță	furculiță
furcon`	furcă mare
furtai	sfert
fuspod	podea
fușie	vas din lemn în care se adună țuica la cazan

G

gai	tufă
gang	coridor
gaură	peșteră
găitan	pompon
gâjgei	piesă la războiul de țesut care prinde piatra de fus
gârclead	laringe, esofag, trahee?
gărgăun	cărăbuș
gârniță	varietate de stejar
gângălaz	gălăgie, zgomot
găta (a)	a termina
găzî (a)	1. a călca ăn picioare, 2. a se împreuna (câinii)
gecăsî (a)	a înghesui
ges	des
gherăș	dungat (despre mere), cu dungi
gherghină	dalie
ghiavol	diavol
ghijă	1. foile de la știuleții de porumb, 2. coji de la ceapă, rindea
ghilău	rindea
ghivent	filet
gilivan	prostănac
gimica (a)	a fărâmița
gimicat	1. pasta pentru sarmale etc., 2. bol alimentar
gince	dinte
gireje (a)	a argăsi
glage	gresie foarte fină pentru ascuțit briciul
glecăr	bilă mică
glențaiguri	mirodenii
glimpe	bulgăre de pământ
glob	pas, trecătoare
glogi (a)	1.a deranja; 2. a jena

goangă	gâză, gândac
goge	orice
golîmb	porumbel
golocrac	gol, dezbrăcat
golomoază	impurități în lichide
goni (a să)	a se împerechea (la vite)
gornic	paznic de câmp
gost	musafir, oaspete
gostie	ospeție
govie	mireasă
grage	cherestea
grâneșce	locul de unde s-a recoltat grâul
grătula (a)	a felicita
grec	magazin mixt
grenadin	voal subțire
grențaiguri	adausuri la ciorbă
greoan'e	gravidă
grifuri	ținte ce se pun la potcoavele calului
gringei	cadru morii care permite ridicarea pietrei
groafn'e	gogoși
gugluf	cozonac
gură	locul unde se varsă un pârâu într-un râu la munte
gurgui	vârful opincii
gușă	gât

H

hală, halăvișios	acaparator de bunuri
halăvișică	halviță
hârce	șoarece
hepa!	onomatopee cu sensul de: ferește!
hit!	comandă pentru caii înhămați
hoară	păsări de curte
horcăi (a)	a sforăi
hot!	comandă pentru caii înhămați
hoț	haiduc

I

iagod	dud
iagodă	dudă
idzână	murdărie
ierugă	canal
ieșchie	așchie
iglică	floare de primăvară
ililiac	liliac
ima (a)	a murdări
imală	murdărie, noroi

imos	murdar
impăr	sirop
întârșânuri	hamuri
a interpela	a întreba, a iscodi
irean	hrean
iscopii (a)	a castra
ispici (a)	a trage de limbă pe cineva
istână	adevărat
ișătoare	closet
iță	dispozitiv la războiul de țesut pentru schimbarea firelor
iut	rapid
izădă	risipă
izâgi (a)	a risipi
izvod	model pentru cusut, croșetat
înfrunța (a)	a contrazice (într-o discuție)

Î

îmblezna (a)	înlemni (a), a privi cu ochii larg deschiși
îmbârliga (a)	încurca (a)
îmbuna (a)	a făgădui
împăre (a să)	a se părea
împăroșat	înfiorat, cu firele părului în răspăr
împelujit	slăbit, fără putere (despre animalele domestice)
împelițat	rău
împopistri (a să)	a începe să se coacă (fructele)
împupi (a)	a îmboboci
înbăznat	umflat, îngrășat, supărat
încheptura (a)	a încheia (nasturii)
încinje (a)	1. a-și pune brăul; 2. a încălzi; 3. a întinde; 4. a întina
în curișcapice (a se da)	a se rostogoli, a face tumbe, ase da peste cap
înșinta	a înfierbânta
întărele	amidon
învăli (a)	a dărăci
învăluit	învelit

J

jâp	creangă cu rămurele
j'eme (a)	a tuna
j'emiș'că	pâine albă, chiflă
j'ugăni (a)	a castra boii
j'ulitură	rană cauzată de frecare
j'une	tânăr
j'unghetură	articulația între gât și trunchi
j'uninc, j'unincă	mânzat (ă)
jăgărai	jar mult
jăghiu	jar

jălāv	1. rezistent; 2. reavăn
jgheria (a)	a zgâria
jinjie	gingie
joardă	nuia
joavină	animal sălbatic
jordălin	cais
jubră	crusta de la rană
jumār'	ouă prăjite în tigaie
jumărăce	felii de slănină prăjită

L

laibăr	pulover fără mâneci
lanț	unitate de măsură pentru suprafață (circa 57 ari)
larmă	gălăgie
laută	vioară
lăcece	scândură îngustă, lătete
lăiece	țigan care-și păstrează limba
lămpaș	felinar
lăsa (cuiva) (a i să)	a râvni, a pofti
lăstăviță	orificiu prin care se scurg boabele la moară
lăturință	scândură laterală din bușean
lăvor	lighean
leagăn	coș din coajă de tei în care se poartă copii mici în spate
ledăr	hinger, probabil și tăbăcar
lemni (a)	a înlemni
leoarcă	ud până la piele
lesă/leasă	poliță făcută din trestie pe care se pune cașul la uscat
lesni	ieftin
leucă	stâlp din lemn care susține loitrea căruței
libeniță	pepene roșu
libră	monedă veche
ligă	aluniță
ligāv	mofturos la mâncare
lioarfă	mască
liofăi (a)	a mânca pe fugă, a ciuguli
litui (a)	a lipi cu cositor
loază	minciună
loître	părțile laterale de la căruță în formă de grilă
lom	firicel de praf căzut în lichide sau în ochi
lopăciță	omoplat
loitră	marginea căruței, grilaj de lemn pentru partea laterală a căruței
lovi (a să)	1. a se răni ; 2. a se potrivi
loză	viță de vie
luft	1. curent de aer (mirositor), 2. joc între piese
lulă	1. pipă; 2. tub în formă de U
lumină	lumânare

lun'eca (a)	a aluneca
luva (a)	a lua
luva (a se)	a se căsători

M

m'er'eu	încet
m'eși (a)	a lovi
mager	șef care se impune prin forță
mai	1. lopățică folosită la spălatul rufelor; 2. ciocan din lemn pentru despicaț lemn;
mai-do	aproape, până la
maistor	meșter
maltăr	mortar
maor	zidar
marvă	animale domestice
maslu	molitvă pentru morți
mașlu	fundă
maț	1. intestin; 2. furtun
mau	1. revenire; 2. avânt, elan
mălăiel	păducel
măimucă	maimuță
mân'ecar'	haină din piele(trei sferturi) purtată de femei
mâna (a)	a conduce o trăsură
mânătură	1. mod de a mâna; 2. naiba
mândreauă	mândrețe
mânia (a să)	a se supăra
mâtcă	1. ramnificația unui copac; 2.vârful unui copac(brad), cu mai multe ramuri (minimum 4), folosit pentru prepararea mămăligii
mări (a să)	a crește (despre copii)
mărșână	mașină
mârtan	motan
măț, măță	pisică
măσαι	1.fată de masă; 2. cerceaf; 3. țesătură de păr pentru caș
mășcioane	mamă vitregă
mășcion'	tată vitreg
mătășină	alge verzi din apă
mătușon'	unchi
măț	pisică
m'ereu	continuu
mesing	alamă
meșit	lovit, zdrobit
meșpaiț	prăjitură
metâr	metru, baniță
mezdreală	cuțit cu două mânere pentru decojit
michicel	micuț
micsă	zambilă

mierli (a)	a se împerechea (oile)
mijloşin	mijlociu
milichert	ceara scursă de la lumânarea aprinsă
miluţână	medicament (soluţie)
mince	spicul de la porumb
minigoşi	urcior
mişmaş	înşelătorie
moalăr	1. zugrav ; 2. fotograf
moare	zeamă de varză
modrigală	noroi lichid
modrigăli (a)	a murdări
mogâlgeaţă	ceva care abia se mai poate vedea de la distanţă
moină	vreme moale
molărit	zugrăvit, fotografiat
molidvă	aghiasmă
morşeli/moşirli (a)	a murdări
morţarie	cimitir
morugă	foarte sărat
mostofelnic	pământuf
moş	piesă la războiul de ţesut servind la blocarea sulului, de formă dreptunghiulară
moş' ofală	murdărie, noroi cleios
moş' ofeli (a)	a murdări
moşanche	varietate de mere mici, aromate
moşâie	livadă cu pomi fructiferi
moşmongi (a să)	a târăgăna
moşoceu	copil cu mişcări greoaie
moşon'	soţul moaşei
motcă	scul, tort
moţ	coc
mozi	film
mucoar'e	mucegai (la suprafaţa murăturilor)
mozomaină	maimuţă
mraniţă	pământ gras
muiere	soţie, femeie
mulţam	mulţumesc
muron'	stafie, strigoi
musain	neapărat
muscurit	murdar la gură
muştră	model pentru cusut
muşuron'	muşuroi
muzăcă	orchestră

N

n'eţ	1. plasă; 2. ţesătură rară
nat	îns

nătură	obicei, nărav
nădăi (a să)	a pricepe, a înțelege
nădraji	pantaloni
năimi (a)	a angaja din vreme pentru lucru
năimitor'	angajat la lucru
năloagă	mulțime, îngrămădeală
năoată	prost, tâmpit
năpastă	plasă pentru prins pește
năplaț	obadă (la roată)
năprăci (a să)	a se năpusti asupra cuiva
năprăcitură	persoană insistentă
năprăor	ora zece a.m.
năpustî (a)	a părăsi, a se arunca asupra cuiva
năroi (a să)	a se scufunda în noroi
năzdrăvăn	năzdrăvan
negeie	rugă, nedeie
nestașnic	neastâmpărat
nigoni (a)	a pierde vremea
nima	nimeni
nima-n drum	om de nimic
nivă	unitate de suprafață (mică – circa 40 ari, mare – circa 90 ari)
noacin	berbec de un an
noavină	ceva rău, ghinion
nogiță	articulație a gleznei piciorului
nuvăr	nor
nuvăra (a să)	a se noura
nuvăreală	cer înorat

O

oase	1. oase, 2.sâmburi
obârlic	porțiunea din zidărie care unește podul casei cu acoperișul
ob'ele	bucată de țesătură ce servea la învelirea piciorului
oblon	cat
obor	curte
oboroc	vas din coajă de tei pentru păstrat cerealele
obrânși (a să)	a puroia
obrânii	sfoară împletită de la traistă sau brentă
ocârî (a)	a înjura
ochece	1. geam la fereastră; 2. lentilă de la ochelari
ochiu-boului	narcisă
ocnă	1. mină; 2. intrarea în podul casei
ogină	odihnă
ogoi	liniște
ogoi (a să)	a se liniști
ogreisât	slăbit
ogrincă	papiotă de ață

ogringeauă	oglină mică
olățăl	aluat dospit pentru pâine
oltăni (a)	a altoi
omănon'	1. om mare; 2. femeie cu apucături bărbătești (fig.)
omoceu	un om/femeie mare sau cu apucături bărbătești
opăși (a)	a deranja la lucru, a reține pe cineva
oprăvi (a)	a scăpa de cineva dându-l afară
opreg	șorț cu ciucuri purtat de femei în spate
orbait	lucru, muncă
orbecăit	a căuta ceva pe întuneric, prin pipăire
orlab	permisie
orman	dulap
ortac	1. tovarăș, prieten forte bun; 2. persoane imbrăcate identic
otavă	iarbă după cosit, fân cosit a doua oară
otcoș	grămadă de fân ce rămâne după cosit, brazdă de la coasă

P

paar	pahar
paclă	pachet
pală	1. grămadă de fân care se ia o dată cu furca; 2. răbufnire de vânt
panjăn	1. păianjen, 2. crengi sau curpeni care se pun în vârful clăilor de fân pentru a nu le împrăștia vântul
paor	țaran de la câmpie
parce	zestre
pat	1. pat, 2. suport din crengi pe care se clădesc clăile de fân
păcurar'	cioban
păgină	teren în pantă
pălămar'	funie groasă
pâlc	turma de oi cu mai mulți proprietari, asociație pentru păzitul oilor
pălugă	bară de lemn cu care se leagă fânul pe car
pălurat	răpezit, nebunatic
pămuc	vată
pângi (a)	a păstra, a economisi
pântof	încălțăminte croșetată din lână cu talpă din cauciuc
păpărugă	paperudă
păpușă	știulete necopt
păpuși	pantofi
părădaisă	pătlăgea roșie
părăzol	umbrelă
păriăsăm'	sărbătoare religioasă
pârlău	vas din lemn utilizat la spălatul rufelor
Pârliă	prima zi după Sf. Ilie
pârnavi (a)	a face un lucru de mântuială

părpintă	bucată de pânză cu care se lega mustața
pârpor	eczemă
pârși	țap
pârși (a)	a se împreuna (capre)
păsui	fasole
păsui mâtcuit	iahnie de fasole
pășlece	varietate de veveriță
păță	slănină proaspătă
pecmez	magiun
pelt	crenguță care se poate înmulți
pem	ceh (din Boemia)
perină	pernă
pesăcos	nisipos
peșchir	prosop
peșină	carne macră
petreșe (a)	ceremonia păzirii morților în casă pe timp de noapte
piatră moale	calcar tufos
piaț	stradă
picsă	cutie metalică (de la conserve)
piglais	călcător
piglui (a)	a călca
piguli (a)	a rupe penele de pe păsări
pilăriță	vânzătoare la piață
pili (a să)	a se îmbăta
pintăr	dogar
pipindoc	copil mic
pirostăi	suport pentru căldări
pírotă	stare de oboseală după o noapte nedormită
pișicoan'e	fluier cu un singur ton
pișicura (a)	a pișca
piștră	(despre oi) cu pete pe bot
pitâr	brutar
pită	pâine
pitărie	brutărie
pitulișea (d-a)	de-a v-ați ascunselea
piț	păpușă mică
pițigan'e	pițigoi
pivă	1. țevă în care se introduce „prau = praf de pușcă”, care prin lovire produce o bubuitură, tun, 2. persoană feminină de dimensiuni mari, greoaie, 3. mojar pentru mărunțit
pixă	conservă, cutie de metal
plai, plavais	creion
plastă	părțile oblice ale acoperișului unei case
plăvais	creion
plesnea	scoarță formată deasupra borhotului
pleu	tablă din fier

ploatnă	partea de sus a mașinii de gătit
ploscă	vas tradițional din lemn purtat de naș și cumnatul de mână
plută	plop
poacini	galoși
poalmă	minge
poancă	pantă, coastă
poarchet	molton
podbal	păpădie mică
podrum	pivniță
pogașe	turtă din făină de grâu
pogele, pongele	podele
pogi (a)	a monta podeaua
pogogi (a să)	a se tocmi
polog	fân cosit și neadunat
porcon'	căpiță de fân
porțâie	impozit
postaică	păstaie
postată	bucată de teren
postăviță	locul pe unde se scurg boabele din coșul morii
poș'	semn de atenționare, de control
poșârcă	țuică slabă, de proastă calitate
potcă	1. naiba; 2. încurcătură
potorac	persoană care poartă o haină ruptă și murdară
potreauă	fotografie
praș	fîr de praf, scamă
prașcie	brâu din piele
prau	praf de pușcă
prăși (a)	a umple de praf
prășniță	furcă pentru tors fuiorul
prăumbla (a să)	a se plimba
prăvărit	(despre cer) când stă gata să plouă
prenț	frână
prescură	pâine în formă de cruce
prezăl	pesmet
prezăluit	împușcat în cap
prigoruie	uliu mic care cere ploaia
prihod	trecătoare îngustă, loc de trecere
primedz	perete despărțitor
pripi (a)	1. a arde soarele; 2. a fi presat de timp
priponi (a)	a împiedeca, a lega
pripor	pantă pe un drum
pripoșiu (d-a)	variantă a jocului de-a v-ați ascunselea
prisad	soi de păr care face pere mici și dulci
prisăgi (a)	a planta, a răsădi
priscopală	jucărie făcută din țevă de soc, din care se trage cu dopuri din câlți

prispi (a)	a încălzi foarte tare
privată	closet
pro-	din nou (prefix pentru verbe)
probi (a)	a încerca
probrajă	schimbarea la față
procou	voal pentru acoperit morții
procoviță	cuvertură țesută
produșe (a să)	a merge din nou
profașe (a să)	1. a se preface; 2. a reface
profăta (a)	a naște din nou
profrije (a)	a frige din nou
proîntoarșe (a să)	a se întoarce din nou, a reveni
promerje (a)	a merge din nou
protpă	par de sprijin
prudăr	prieten, frate (ca apelativ)
prun smincit	corcoduș
pudăr	pudră
punce	punte
pui	model mic cusut
pulfăr	praf-medicament
pup	boboc
pustan	om de la câmpie
pustânit	rămas pustiu
pușca (a)	a împușca
puturos	leneș
puțului (a)	a aranja, a lustrui

R

racăb	derdeluș, săniuș
raină	cratiță
râmpaș	must de struguri fermentat
rap	dără pe piele
rândui (a)	a aranja, apune la punct
râp	murdărie pe piele
răcănel	brotăcel
răchie	țuică
râdză	cârpă de șters
răipelțuri	chibrite
rân'e	râie
rândză	stomac
rândzos	neschimbător (peiorativ)
răpidzî	un fel de stindard cu soare purtat la procesiuni religioase
răstamiță	margine la pat
răstău	bară de metal cu care se prind boii la jug
rășchia (a)	a împrăștia, a scormoni
rășchira (a)	a aduna firul tors pe rășchitor

rășchitor	furcă de lemn având la capăt o tălpiță pe care se adună scutul de ață
rășpăl	luarea inversă la rindea a lemnului
răvaș	băț gradat pentru măsurarea capacităților
răzoară	unitate de măsură pentru suprafață (circa 25 ari)
răzumeni (a să)	a înțelege
regvelt	cuplaj cu roți dințate perpendiculare
reză	sprijin, zăvor de lemn (?)
riglu	zăvor de fier
rinăr	burlan, jgheab din tablă pentru capatrea apei de ploaie de la streășină
robotă	muncă obligatorie
rolet	rulou, jaluzele
rost	mod de aranjare a urzelii
rostî (a)	a aranja
rudă	oiște
rumen'ele	puđră de nuanță roșie
rupt (lucru la)	până se termină

S

saină	sanie
salcă	salcie
salicin	conservant
saligar	bicarbonat de amoniu alimentar
săcni (a să)	anu mai putea mânca ceva din cauza unor exagerări
săcrin	sicriu
sălaș	locuință pe câmp cu anexe pentru creșterea vitelor
sălșiner'	par cu crengi pentru facut clăi din trifoi
sâmferel	garoafă
sâmșeauă	briceag, cuțitaș
sânie	tavă rotundă din lemn pentru mămăligă
săpunele	flori mici, de culoare roz, care prin batere produc spumă
sărăor	ajutor de zidar, angajat cu ziua
săși	loc unde se adună oile pentru muls
scafă	castron
scamn	1. scaun; 2. scamn de adunat la războiul de țesut
scălan	doi porumbi legați
scăldăriță	copaie pentru scăldat cei mici
scăldon'	dig pentru o baltă mică făcut pentru baie
scăluș	lăcustă
schinșion'a (a să)	a țipa (plânge) subțire
sclinci (a)	a luxa
scoabă	fructul măcieșului
scoruș	merișor
scuceală	loc ferit de vânt și ploi

scumpină	arbust, scunpie
scurceaică	haină din piele trei sferturi purtată de femei
sfârșel	tija de la suveica mașinii de cusut
sfetăr	pulover
sfînțat	asfințit
sfirișel	titirez
sfită	obiect de îmbrăcăminte la preoți
slastă	1. de dulce, 2. carne pusă la sărat
slăvie	robinet din lemn
sloagă	putere
slobod	liber
sloiece	țurture
slugă	argat
sminci (a)	1. a greși; 2. a nu nimeri
smolniță	argilă
snagă	vlagă, putere
soalăr	curelar
sobă	cameră
sobol	șobolan
soborât	cu hernie
socac	uliță îngustă, laterală
socășiță	bucătăreasă
sodăbică	bicarbonat de sodiu alimentar
sodomi	a se surpa
solăriță	solniță
somot	catifea
soroșină	coada șoricelului
spată	piesă de formă lamelară la războiul de țesut
spândz	floare de primăvară
sprijoni (a)	a prinde în brațe ceva dat de sus
sprânji	a alunga, a împrăștia
statu	lumânare ce se folosește la morți, făcută din ceară de albine, reproducând lungimea mortului
stălaj	etajeră, poliță
stălniță	ploșniță
stăni (a)	mod de a bate clopotul prin oprire bruscă
stânjănar'	cel care face stânjeni (lemne pentru foc)
stârpi (a se)	a pierde sarcina
stârpi	a distruge, a omorî
stog-stog	clătinel-clătinel
storî (a)	a distruge, a omorî
strachină	farfurie (din metal)
strâmceală	strâmtoare
stran'	țesătură din lână groasă servind ca pătură, cergă
străcătoare	strecurătoare
străcni (a)	a săgeta cu odurere

străgheață	lapte închegat din care se face cașul
străpedzî (a)	a face gura pungă
streaz	butoi mare pentru borhot
strepedz	viermi (la brânză)
strină	străină
strujac	1. saltea; 2. cearceaf
strungă	locul pe unde trec oile la muls
strungăreață	deschizătură între incisivii superiori
stucni (a)	a da boii/caii înapoi
stup	mod de aranjare a snopilor de coceni
sucală	dispozitiv de bobinat ața la războiul de țesut
sucnă	rochie
sudui (a)	a înjura
sujin'	pelețe scurte la degete
sul	cilindru de lemn pe care se înfășoară urzeala sau țesătura la războiul de țesut
supăr' ece	trotuar
susuion	terenuri agricole proprietatea preoților
sușitor	dispozitiv de făcut motca
svântat	uscat

Ș

șăbac	mod de a coase motive populare după ce pânza a fost rărită
șâbii	crengi uscate
șăgârt	ucenic
șăl'e	spate
șândar'	jandarm
șângilă	șindrila
șâr' eghe	partea din spate a căruței
sărită	șir
șâruit	operațiune de creare a brazdelor pentru însămânțat
șârpe orb	șarpe de sticlă
șătă	schimb
șcarpă	râpă, prăpastie
șcățulă	cutie
șchipi (a), a șchipa	a scuipa
șci (a)	a ști
șcigliță	pasăre mică, sticlete
șcimui (a)	a potrivi
șciomp	stâlp
șcir	plantă comestibilă
șciubei	scorbura îngopată pentru a face o fântână
șciup	praf
șcripiță	scripete
șeftaf	portmoneu
șelui (a)	a înșela, a trage pe sfoară

șepaș	urmă lăsată de căruță pe un drum moale
șepcă	dantelă
șerb	cerb, rădașcă
șerboaică	cerboaică
șeri-șeri	ori - ori
șeron'	varietate de stejar
șet	liniște, taci
șeua	ceva
șfung	avânt, putere
șiclu	staniol
șicoar'e	insectă cu gâtul lung cu care se fac vrăji de dragoste, călugăriță
șlingă	fâșie
șinstă	dar, cadou
șioareși	pantaloni de postav
șiobâlcăi (a)	a umbla cu mâinile prin apă
șiobârnac	vas mic din lemn pentru păstrat borhot, brânză, murături
șiocot	tijă de lemn așezată pe piatra morii care clatină postăvița
șiovică	cucuvea
șipsă	iarbă filiformă
șir	fiertură subțire din făină de porumb
șireghe	partea din spate a căruței
șisnovi (a)	a mutila
șistor	priceput
șitāv	întreg, adevărat, curat
șiubār	vas de lemn deschis la un capăt
șiucur'	franjuri
șiupag	ie
șiurui (a)	1. a ciurui, 2. a curge într-un jet
șiuși (a)	a suci
șiușiur	șuvoi mic de apă, izvor care curge
șiuvan'	(broască) țestoasă
șiuvică	cucuvea
șlafen	somn
șlaidār	praștie
șlaier	voal pentru mireasă, vâl
șlaifār	ascuțitor de cuțite, foarfeci
șlag	paralizie
șlāgui (a să)	a se paraliza
șlarfi	papuci de casă
șlau	furtun pentru scos lichide din butoaie
șleoampāt	îmbrăcat dezordonat
șmer	osânză
șnaidār	croitor
șnal	zăvor
șoatār	pietriș

șod	hazliu, glumeț
șofei	găleată pentru muls vacile
șofru	șupă
șol	cană
șolocat	cat
șolomândră	salamandă
șpățâr	plimbare
șpenglăr	tinichigiu
șpil	secret într-o meserie
(ș)pilăriță	comerciantă
șpilhozen	pantaloni bufanți pentru copii mici
șpire	spirt
șpireandru	micuț
șpógot	sfoară
șpoiert	mașină de gătit
șrauf	șurub
ștală	grajd
ștand	loc de pândă la vânătoare
ștel	bară de legătură orizontală la bicicletă
știc	număr de cărți duse la jocul de cărți
știmui (a)	a potrivi
știmuri	(a face) figuri
ștol	partea mai groasă a potcoavei
ștric	1. funie; 2. tărie la alcool
ștrimf	ciorap
ștrof	cu greu
ștrofui (a să)	a lucra din greu
ștrompand	jambieră
șupă	loc acoperit cu acoperiș
șuşcăi (a)	a suspina, a ofta
șuştâr	pantofar

T

tacin	tătăneasă
tacsân	pahar/platou pentru tort
tar'e	1. puternic; 2. repede; 3. foarte
targă	1. șorț purtat de femei în spate; 2. ușă făcută din lăteți; 3. platformă pentru cărat greutăți
tașcă	geantă din piele
tăbărî (a)	a obosi
tăier'	farfurie
tălian	italian
tălpiță	pedală la războiul de țesut
tăman	exact, tocmai
tântălău	prostănac
tărălengă	pierde-vară, vagabond, țară lungă

târfoi dă-l mare	lucernă
târsî (a)	a tăia spinii dintr-o livadă
târș	1. creangă cu frunze; 2. arac
târzăi (a)	1. a zgudui; 2. a obosi
tepel	covor îngust din cârpe
texturi	cuie mici
tinta	1. creion chimic; 2. culoarea violet
tipel	lemn pus între grinzi pentru tavan
titule (plin de)	șmecher
tolomac	prostănac
tolșer'	pâlnie
tor	fân mărunțit ce rămâne după ce mănâncă vitele
torogoată	taragot
torugă	toiag, boată
toși (a)	1. a se uza, 2. a lăsa să curgă (vinul) din butoi
toșilă	polizor manual cu piatră de brusă
tovar	greutate
tr'egăre	bretele
traj'e (a)	a face masaj
traj'e (clopotele) (a)	a bate, a lovi (clopotele)
tramă	scamă
trășită	traistă
trăcni (a)	a tresări
trăgulă	vas din curcubătă care servește la scoaterea băuturii din butoaie
trânci (a)	a arunca jos
treaba (a-i da cuiva)	a bate
tream	loc unde se țin oile, staul
trînși	cidru făcut din mere pădurețe, prisade(un soi de pere dulci) și colorat cu boj
trită	bară orizontală prinsă de fărboacă pentru tracțiunea căruței
troc	vas mic din care se dă mâncare la pisici
trocănă	răceală, gripă
tropa (a)	a depăși la jocul de cărți numit douăzeci și unu
truș	butuc
tulei	coceni
tulipan	lalea
tuná (a)	a intra rapid
tupăi (a)	a bate, a lovi
tur'eși	jambiere făcute din piele (în completarea bocancilor)
tuson	voal des
tușâni (a)	a tunde oile sub burtă

Ț

țaiğ	țesătură de bumbac
țaiğăre	acele ceasornicului

țandără	așchie subțire
țapăn	rigid, solid
țarină	teren agricol după recoltare
țacă	neam
țâflușână	pieliță în carne
țâgăni (a ce)	a negocia într-o formă dură
țăștoc	masă de lucru
țâgăn'ie	zonă în care locuiesc majoritar țiganii (romi) aduși în Almăj prin 1800
țăitung	ziar
țălăr	țelină
țălendăr	coș îngust pentru sobă
țâmet	scoarțișoară
țâmorgan	dulgher
țâmpor'ele	chibrituri
țără	puțin
țăst	capac din fontă sub care se coace pâinea
țăștoc	ram la ușă
țecăr	plasă
țiclou	imitație de blană fină
țâmen	scoarțișoară
țoale	haine
țopaică	sac pentru prins pește
țuca (a să)	a se săruta
țucăr	zahăr
țug	curent
țujână	sculă de lucru
țuruc!	înapoi (comandă pentru caii înhămați)
țuțul	leagăn

U

udăielnic	unul căruia îi place să umble din casă în casă
ușeală	rouă
ugi (a)	a rămâne
ușiță	ușiță, loc strâmt de trecut
uiagă	sticlă
uică	unchi
uină	mătușă
uloi	petrol
urâvit	de batjocură, urât (se pare că de la "a urî")
urc	vânătoare
urdzâtoar'e	dispozitiv pentru urzit
urdori	lacrimi uscate
urdzî (a)	a urzi
urgina (a)	a avea diaree
uric (a sta de)	a sta în permanență

urmoacăr	ceasornicar
ursoni	haină din blană artificială asemănătoare blănii de urs
urui (a)	a măcina mare
uruială	făină de porumb măcinată mare
utăr	pălărier

V

vaca Domnului	buburuză
val	greutate
vandra	fără nici un rost
văcălui (a)	a tencui
vacului (capu)	sfârșit de secol
văială	piuă
vălău	igheb întrebuințat pentru hrana animalelor
vâlvă	om care se poate transforma în nor
vânăt	albastru
vânățal'e	albăstrele pentru rufe
vândălacu (d-a)	de-a rostogolul
vândăloșî (a)	a aduna grămadă, în dezordine
vântă (a nu avea)	a nu avea folos (de ceva)
vâr	vârf
vârcan	groapă mare în locurile calcaroase
vârcelniță	dispozitiv întrebuințat la pregătirea urzelii
vârș'e	coș de nuiete pentru prins pește
vârzob	plasă din coajă de tei
văcărece	pește de râu
văspomată	afânată
vătăma (a să)	1. a se lovi; 2. a se imbolnăvi
vecăr	ceas deșteptător
vegera (a să)	a se lumina de ziuă
venecic	străin, venit din altă parte
vergeauă	băț cu care se fixează urzeala
vestăre	tragerea clopotelor pentru o slujbă/mort
vicsui (a)	a face pantofii cu cremă
vieri (a)	a se împerechea (la porci)
viespar'	viespe
vig	balot de pânză
vinitură	străin, venit din altă parte
vin'ețal'e	soluție folosită la albirea rufelor
vioală	plantă de grădină puternic mirositoare
vior	boare, dar și pală de vânt - vifor
viorint	violet
vițauă	vițea
voacnăr	rotar
volan	păr pus în formă de cilindru
vrăstă	1. șir de pomi plantați în rând; 2. timp, ani

vrenic	harnic
--------	--------

Z

zată	opritor la războiul de țesut
zăbală	bară de metal care se introduce în gura cailor
zăbran'	pădure de foioase a căror ramuri cu frunze sunt folosite la hrana animalelor
zăgina	a lăsa undeva, a se prinde undeva
zăgoni	a alunga
zăicin	ulei comestibil
zălici (a)	a se pierde undeva
zălog	gaj
zănat	meserie
zârță	ochelari
zăton'	baraj artificial
zătri (a)	a întârzia, a zăbovi
zăuita (a)	a uita
zăvârni (a)	a ajunge departe, după un obstacol
zbișiula	a se usca (la vânt)
zbor	1. șezătoare; 2. vorbă, sfat
zdrâmbonea(a să)	a se văicări plângând
zdrobură	fărâmitură
zdumpă	femeie, fată voluminoasă
zgaibă	rană
zgârdobi (a)	a zgâlțâi
zgogi (a)	a nimeri
zgoimeilă	unul plângăreț
znamăn	semn de marcă geografică
znoaven'	năzbătii
znobaș	neastâmpărat
zlovarnic	copil rău
zob	hrană suplimentară (grăunțe) date la cai
zuita (a se)	a uita